

Apurahat 2023

Suomen Lääketieteen Säätiö
Lääkäriseura Duodecim

LÄÄKÄRISEURA
DUODECIM

Suomen Lääketieteen Säätiö, 2023

www.laaketieteensaatio.fi

Twitter: @LaaketieteenS

Toimitus: Mari Heikkilä / Narratiivi

Taitto: Ilmari Tuomivaara

Kuvat: apurahansaajat

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖ

**Tukemalla tutkimusta
Suomen Lääketieteen
Säätiö antaa tutkijoille
mahdollisuuden
muuttaa maailmaa**

**SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖLTÄ YLI 20 MILJOONAA EUROA LÄÄKETIETEEN TUTKIMUKSEEN
VIIMEISEN KYMMENEN VUODEN AIKANA**

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiön perusti vuonna 1960 Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, joka lahjoitti alkupääomaksi viisi miljoonaa silloista markkaa. Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän lahjoitusten avulla säätiö on kasvanut yhdeksi merkittävimmistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme. Se jakaa vuosittain yli kaksi miljoonaa euroa apurahoja tutkijanuransa eri vaiheessa olevalle lääkärille. Edustettuina ovat kaikki lääketieteen alat. Lisäksi säätiö myöntää vuosittain Pohjola-yhtiön lääketieteen palkinnon huomattavasta elämäntyöstä lääketieteen alalla. Apurahat ovat haettavissa toukokuun aikana.

Lisätietoja säätiöstä ja apurahoista:

www.laaketieteensaatio.fi

LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA Duodecim on perustettu vuonna 1881, ja se on Suomen suurin tieteellinen yhdistys. Seuraan kuuluu yli 24 000 lääkäriä ja lääketieteen opiskelijaa sekä 132 lääketieteellistä yhdistystä. Se kehittää lääkärin ammattitaitoa täydennyskoulutusten, julkaisujen ja tutkimusapurahojen avulla. Se myös julkaisee Kustannus oy Duodecimin kautta terveydenhuollon ammatillisille oppi- ja käsikirjoja, tietokantoja ja sähköisiä palveluita päivittäisen työnteon tueksi. Lisäksi Duodecim tarjoaa suurelle yleisölle luotettavaa ja ymmärrettävää tietoa terveydestä ja sairauksista.

Lisätietoja Duodecimista:

www.duodecim.fi

Klaus Elenius / Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Hyvät lääketieteen ystävät,

TÄNÄ VUONNA Säätiö sai määräaikaan mennessä 898 apurahahakemusta, mikä on kaikkien aikojen ennätysmäärä. Säätiö myöntää apurahoina 2,447 miljoonaa euroa 124 lääkäritutkijalle.

On hienoa, että apurahahakemuksia tuli paljon — etenkin kun otetaan huomioon, että viime vuonna niitä tuli poikkeuksellisen vähän. Lääkärit ovat siis edelleen kiinnostuneita tutkimuksesta. Erityinen ilonaihe on, että tutkimusryhmän perustajan apurahaa haki 37 ja Uudet tutkimusavaukset -apurahoja 47 tutkijaa/tutkimusryhmää eli hakijamäärät hi-

poivat ennätyksiä. Nämä apurahat on tarkoitettu pidemmälle edenneille lääkäritutkijoille, jotka haluavat perustaa uuden tutkimusryhmän tai lähteä viemään eteenpäin tieteellisesti merkittävää uutta tutkimushanketta. Suuri hakemusmäärä kertoo, että iso joukko lääkäritutkijoita haluaa tehdä tutkimusta tosissaan ja pitkäjänteisesti. Kun uusia tutkimusryhmiä perustetaan, lääketieteellisen tutkimuksen kilvialka Suomessa vahvistuu.

Säätiön apurahanhakijoille keväällä tekemä kysely paljasti, että kaksi kolmesta lääkäristä haluaisi tulevaisuudessa tehdä enemmän tut-

Säätiö pyrkii koko ajan kehittämään apurahojaan siten, että ne palvelisivat mahdollisimman hyvin suomalaisia lääkäritutkijoita ja edistäisivät lääketieteen kehitystä.

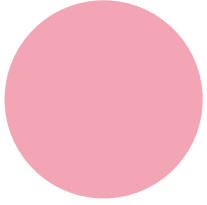
kimusta, mutta merkittävä este oli kliinisen työn kuormituksen kasvaminen pandemian jälkeen. Halu lisätä tutkimuksen tekemistä ilahduttaa. Toiveena on, että kliinisen työn kuormitus vielä helpottaa ja jonoja saadaan purettua, minkä myötä mahdollisuudet tehdä tutkimusta kohentuvat. Monet vastanneista kertoivat, että tutkimustyö on hyvää vastapainoa kliiniselle työlle ja auttaa kehittymään lääkärinä. Osa myös totesi, että lääkäreiden on tärkeä tehdä tutkimusta, sillä se hyödyttää potilaita ja vie lääketiedettä eteenpäin. On hienoa, että nuoret lääkärit kokevat tutkimustyön mielekkääksi ja kiinnostavaksi.

Säätiö pyrkii koko ajan kehittämään apurahojaan siten, että ne palvelisivat mahdollisimman hyvin suomalaisia lääkäritutkijoi-

ta ja edistäisivät lääketieteen kehitystä. Tänä vuonna käynnistimme yhdessä Sigrid Juséliuksen Säätiön ja Jane ja Aatos Erkon säätiön kanssa uuden Aivotuonti-ohjelman, joka tuo kansainvälisesti tunnustettuja suomalaisia lääketieteen huippututkijoita takaisin Suomeen. Ohjelman tarjoaa yhdelle tutkijalle 2,5 miljoonaa euron rahoituksen viiden vuoden ajalle. Ensimmäinen apurahahaku alkaa itenäisyyspäivänä (www.aivotuonti.fi). Jos tämä pilotointi onnistuu, tulevaisuudessa tavoitteena on myöntää yksi apuraha vuosittain. Uskon, että ohjelma voi merkittäväällä tavalla tukea suomalaista tutkimusta ja olen iloinen, että saimme nyt pyöräytettyä sen käyntiin yhdessä muiden säätiöiden kanssa.

Tieteen ja tutkimuksen kannalta positiivisia merkkejä on ilmassa laajemminkin. Valtiolta on luvassa lisää rahoitusta tutkimukseen. Suomi on asettanut tavoitteeksi nostaa tutkimus- ja tuotekehityksen neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Se tarkoittaa noin prosenttiyksikön kasvua T&K-rahoitukseen. Kyseessä on erittäin merkittävä valtion lisäpanostus. Tämän vuoden alussa tuli voimaan T&K-rahoituslaki, joka tekee muutoksesta pysyvän. Tutkimuksen painoarvo lisääntyy, mikä luo uutta uskoa tulevaisuuteen.

Tässä vaiheessa haluan omasta puolestani

kiittää kaikkia. Vuoden lopussa minun on aika luovuttaa Säätiön hallituksen puheenjohtajan kapula eteenpäin. Kiitos hallituksen jäsenille, asiamiehelle ja koko yhteisölle! On ollut mielenkiintoista vuosien ajan nähdä suomalaisen lääketieteellisen tutkimuksen kenttää aitiopaikalta ja tutustua uusiin ihmisiin. Toivon, että vähenevien luottamustoimien myötä pääsen jälleen itsekin antamaan enemmän aikaa lääketieteelliselle tutkimukselle. Odotan sitä innolla.

Lämpimät onnitteluni kaikille apurahan saajille!

KLAUS ELENIUS

Suomen Lääketieteen Säätiön hallituksen puheenjohtaja

P.S. Kerrothan säätiön apurahoista myös kollegoillesi, jotta he osaavat hakea niitä ensi vuoden toukokuussa. Seuraa säätiötä X:ssä @laaketieteenS. Käy myös kotisivuilla laaketieteensaatio.fi, jossa voit lahjoittaa rahaa lääketieteen alan tutkimukseen haluamaasi kohteeseen, esimerkiksi joululahja- tai syntymäpäiväkeräyksellä.

TUKEA APURAHAN HAKIJOILLE JA SAAJILLE

Tutkimusapurahan hakeminen voi olla työlästä, etenkin tutkijauran alkutai-paleella. Kuka voi hakea apurahaa? Mitä apurahaa voin hakea? Minäläinen on hyvä tutkimussuunnitelma? Mitä tieto- ja hakemukseen tulee liittää?

Näihin ja muihin muihin kysymyksiin vastauksia saa Suomen Lääketieteen Säätiön kotisivuilta. Pyrimme myös tarjoamaan tukea apurahan saajille tietopakettien ja koulutusten muodossa, jotta he voisivat keskittyä tutkimuksen tekemiseen.

Uudet tutkimus- avaukset -apuraha

SÄÄTIÖ JAKAA vuonna 2023 erityisapurahoja uusiin tutkimusavauksiin korkean riskin tutkimushankkeissa. Säätiö haluaa näin tukea nuoria lääkäreitä ja uusia tutkijasukupolvia, jotka etsivät ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin. Lääketieteen tutkimuksen odotetaan vastaavan muun muassa uusien tartuntatautien ja ilmastonmuutoksen tuomiin terveysuhkiin. Toisaalta teknologian kehitys, kuten tekoälyn ja täsmähoitojen kehittyminen, luo uusia mahdollisuuksia. Apurahat on tarkoitettu lääkäritutkijoille hankeapurahoina lääketieteellisesti merkittävään uuteen tutkimusavaukseen. Säätiö myönsi vuonna 2023 apurahat kuudelle tutkimusryhmälle, yhteensä 300 000 euroa.

HLT SAUJANYA KARKI, OULUN

YLIOPISTO, 50 000 €

Koneoppimisen soveltaminen hammassairauksien riskien arviointiin ja diagnosointiin

LT PANU KIVIRANTA, ITÄ-SUOMEN

YLIOPISTO, 50 000 €

Vastasyntyneen suojaus hapenpuutetta vastaan tehostamalla vastasyntyneen omia suojausmekanismeja – soveltava tutkimus kokeellisessa lammasmallissa, jossa aiheutetaan vastasyntyneen vakava hapenpuute

LT NIKO PAALANNE, OULUN YLIOPISTO,

50 000 €

Lasten ylipainon ja lihavuuden ehkäisy ulosteensiirron avulla – NEMO-FMT

LT AMANDE PAULS, HUS, 50 000 €

Kohti mukautuva ‘closed-loop’ syväaivojen stimulaatiota epilepsiassa: epilepsian biomarkkerien tunnistaminen MEG/EEG:n avulla

LT JUHO TYNKKYEN,

TAMPEREEN YLIOPISTO, 50 000 €

Erittäin suuren sydänäkkikuolemariskin tunnistaminen genetiikan, sydänsähkökäyrän, biologisten merkkiaineiden ja hoitoon sitoutumisen perusteella

LT OUTI UIMARI, OULUN YLIOPISTO, 50 000 €

Endometriosisin patogeneesi, diagnostiset ja uudet hoitokeinot

LT Niko Paalanne / Uudet tutkimusavaukset -apuraha

Estääkö ulostensiirto vauvana lihomista lapsena?

"On valtavan hienoa saada apuraha. Tutkimusryhmämme pyrkii tekemään puolueetonta, lääkefirmoista riippumatonta tutkimusta, joten apurahat ovat rahoituksemme kulmakivi."

LT NIKO PAALANNE tutkii, miten suolistomikrobistoa muokkaamalla vauvana voidaan vaikuttaa lapsen taipumukseen lihoa.

Yli puolet suomalaista on ylipainoisia ja usein lihominen alkaa jo lapsuudessa. Jos lapsi on lihava, hän on hyvin todennäköisesti sitä myös aikuisena. Paalanne kollegoineen tutkii, voitaisiinko tähän kehitykseen vaikuttaa ulosteensiirtojen avulla.

Paalanteen tutkimuksessa on mukana sekutiolla syntyneitä ylipainoisten äitien lapsia. Heidät satunnaistetaan siten, että heti syntymän jälkeen osa saa ulosteensiirron omalta äidiltään ja osa biopankista normaalipainoiselta terveeltä luovuttajalta.

"Haluamme nähdä, voidaanko hoikan ihmisen mikrobistoa antamalla vaikuttaa lapsen taipu-

mukseen lihoa. Ajatus on, että yritetään vaikuttaa tilanteeseen jo alkuhetkellä", Paalanne kertoo.

Vauvojen ulosteensiirtoja on jo viime vuosina kokeiltu Suomessa ja menetelmä on todettu turvallisiksi. Pieni määrä ulostetta laimennetaan ja annetaan vauvalle äidinmaidon mukana.

Paalanteen mukaan aiempien tutkimusten perusteella näyttäisi siltä, että vauvojen ulosteensiirroilla voidaan muokata mikrobistoa.

"Suunnitelman mukaan seuraamme kolmen vuoden ikään asti lasten kasvun ja painon kehitymistä. Uskon, että ulosteensiirto voi vaikuttaa siihen, miten herkästi ylipainoa kertyy", Paalanne sanoo.

LT Laura Ekblad / Tutkimusryhmän perustaja

Onko aivojen insuliiniresistenssi muistisairauden taustalla?

"Olen apurahasta valtavan onnellinen. Tutkimuksen vieminen eteenpäin on hankalaa, jos on vain lyhyitä rahoituksia ja pitää koko ajan miettiä, onko rahaa kuvantamistutkimuksiin ja muuhun tarvittavaan."

VIIMEAIKAISTEN tutkimusten perusteella Alzheimerin taudissa insuliinin vaikutus aivoissa on heikentynyt eli hermosoluista on tullut insuliiniresistenttejä. Lisäksi insuliinia pääsee aiempaa vähemmän veri-aivoesteen kautta aivoihin. Tämä vaikeuttaa hermosolujen toimintaa.

"Insuliini vaikuttaa aivoissa monella tavalla hermosolujen toimintaan. Sen puute aiheuttaa häiriöitä kognitioon ja tiedonkäsittelyyn", geriatria erikoistuva lääkäri, LT Laura Ekblad kertoo.

Ekblad selvittää tutkimuksessaan aivojen insuliiniresistenssin ja muistisairauksien välistä yhteyttä. Tutkimuksessa selvitetään aivojen ja koko kehon toimintaa insuliinirasituksen aikana sekä terveillä koehenkilöillä että alkavaa muistisairautta sairastavilla.

"On tärkeä saada lisää tietoa siitä, miten in-

suliini vaikuttaa aivojen toimintaan. Aivojen insuliiniresistenssiä on aiemmin tutkittu lähinnä kuoleman jälkeen aivoleikkeistä", Ekblad kertoo.

Kun tietoa aivojen insuliiniresistenssin merkityksestä saadaan lisää, voi löytyä myös uusia hoitoja muistisairauksiin. Parhaillaan tutkitaan muun muassa, voisiko diabeteslääke metformiini auttaa yhdessä elämäntapamuutoksen kanssa ehkäisemään muistisairauksia.

Ekblad toivoo tutkimuksista käytännön apua muistisairaiden potilaiden hoitoon.

"Tavoitteena on, että löytyisi tehokkaita ja turvallisia lääkkeitä. Pitkän ajan haaveena on, että löytyisi uusia keinoja myös muistisairauksien ennaltaehkäisyyn", Ekblad kertoo.

Tutkimus-ryhmän perustajan apuraha

LT LAURA EKBLAD, TYKS, 150 000 €

Aivojen insuliiniresistenssi lievää kognitiivista heikentymistä sairastavilla

LT PANU LUUKKONEN, HUS, 165 000 €

Maksan mitokondrioiden aineenvaihdunta ei-alkoholiperäisessä rasvamaksataudissa

LT MIKKO MYLLYMÄKI, HUS 170 000 €

Klonaalisen hematopoiesin vaikutus kihdin patogeneesiin

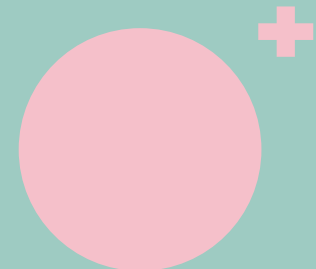
LT VILLE MÄNNISTÖ, POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE, 150 000 €

Rasvamaksataudin riskitekijät ja ennuste

LT LAURA TOIVONEN, TYKS, 165 000 €

Nenän mikrobiomin ja metabolomin yhteys astman kehittymiseen lapsilla

TUTKIMUSRYHMÄN perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Vuonna 2023 säätiö myönsi apurahat viidelle tutkijalle/tutkimusryhmälle, yhteensä 800 000 euroa.

LT Liina Salminen / Palaavan tutkijan apurahan saaja

"Post doc -kausi Tanskassa Aarhusin yliopistossa oli tosi mukava ja sain työskennellä alan huippujen kanssa. On hienoa, että sain nyt apurahan ja voin jatkaa tutkimustani Suomessa pohjoismaisessa yhteistyöprojektissa."

Parempaa hoitoa virtsarakon syöpään

VIRTSARAKON SYÖPÄ on yleinen Suomessa. Uusia tapauksia todetaan vuosittain noin 1400, eniten miehillä. Pinnallinen virtsarakkosyöpä on yleensä hyvin hoidettavissa. Haasteena kuitenkin on, että valtaosassa tapauksista syöpä uusii ja etenee — jolloin myös ennuste huononee.

Urologiaan erikoistuva lääkäri LT Liina Salminen tutkii, miten potilaiden joukosta voitaisiin löytää ne, joille tavanomaiset hoidot eivät riitä.

"Idea tutkimukselle tuli oman kliinisen työn ja käytännön kokemusten myötä. Olisi iso tarve löytää nykyistä nopeammin potilaat, joilla on erityisen huono ennuste", Salminen kertoo.

Korkean riskin pinnallista virtsarakkosyöpää hoidetaan kirurgisella toimenpiteellä, minkä jälkeen tavallisesti tehdään potilaalle toistuvia virtsarakon BCG-huuhteluja. Huuh-

teluliuos sisältää eläviä, heikennettyjä tuberkuloosibakteereja. Ideana on, että immuunijärjestelmä aktivoituu ja tuhoaa mahdollisesti jäljelle jääneet syöpäsolut. Osalle potilaista huuhteluista ei kuitenkaan ole hyötyä.

Salminen etsii verestä ja virtsasta muun muassa puolustusjärjestelmän T-solujen uupumisesta kertovia merkkiaineita sekä kasvain-DNA:ta, jotka voisivat auttaa ennustamaan huuhteluhoidon tehoa.

"Jos potilas ei saa huuhteluhoidosta vastetta, syövän etenemisen riski on suuri. Siksi nämä potilaat pitäisi löytää varhaisessa vaiheessa. Kyse on myös kustannuksista — virtsarakkosyöpä on yksi kalleimmista syöpäsairauksista hoitaa", Salminen toteaa.

Palaavan tutkijan apuraha

DOSENTTI OTSO ARPONEN, TAYS,
50 000 €

*Leikekuvantamispohjainen kehonkoostu-
muksen arvioiminen syöpää sairastavilla
potilailla*

LT JUHA GOGULSKI, HUS, 50 000 €

*Uudenlaiset aivostimulaatiomenetelmät
kroonisen kivun hoidossa*

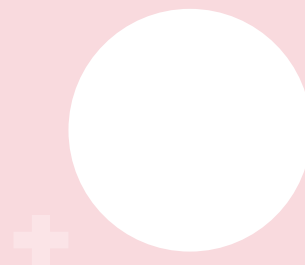
LT KARRI KAIVOLA, HUS, 50 000 €

*Lewyn kappaleiden kertymisen taustame-
kanismit*

LT LIINA SALMINEN, TYKS, 50 000 €

*Immuno-oncological biomarkers for
bladder cancer: a new tool for precision
medicine*

PALAAVAN tutkijan apuraha on tarkoitettu
ulkomailta Suomeen palaavalle tutkijalle.
Vuonna 2023 säätiö myönsi neljä palaa-
van tutkijan apurahaa, yhteensä 200 000 euroa.

POST DOC -POOLIN KEVÄT- HAKU 1.1.-31.1.2024

Säätiöiden post doc -pooli on Säätiöt ja rahastot ry:n jäsensäätiöiden perustama apurahavaranto, joka on tarkoitettu tohtorien ulkomaiseen työskentelyyn. Poolin on määrä edistää Suomen tieteen kansainvälistymistä tarjoamalla yhdestä lähteestä nuorille tutkijoille 6–24 kuukautta kestävä ulkomaisen tutkimusjakson kustannukset kokonaisuudessaan kattava, joustava rahoitus. Säätiöiden post doc -poolin haku järjestetään kaksi kertaa vuodessa: kevät-haku 1.–31.1. ja syys-haku 15.8.–15.9.

Post doc -apurahat

LT IIVO HETEMÄKI, NATIONAL INSTITUTE OF HEALTH, BETHESDA, MARYLAND, USA, 90 000 €

JAK-estäjien immunologinen tehoautoimmuunitauti APECED:ssa

LT ANU KASKINEN, UNIVERSITY OF TORONTO, USA, 85 000 €

Role of complement in endothelial cell injury and survival

LT ANNA LINDAHL, CAREGGI UNIVERSITY HOSPITAL, FIRENZE, ITALIA, 50 000 €

Idiopaattinen keuhkofibroosi ja covid-taudin jälkeinen keuhkofibroosi

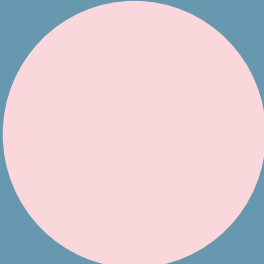
T OHTORIEN ULKOMAILLA tapahtuvaan työskentelyyn myönnetään apurahoja säätiöiden yhteisen post doc -poolin kautta. Poolin apurahat on tarkoitettu Suomesta ulkomaille lähteville, hiljattain väitelleille tutkijoille. Vuonna 2023 säätiö myönsi post doc -poolin kautta kolme post doc -apurahaa, yhteensä 225 000 euroa.

Tutkimusapuraha päätoimiseen tutkijana työskentelyyn

TUTKIMUSAPURAHAT mahdollistavat 6, 12 tai 24 kuukauden päätoimisen työskentelyn tutkimuksen parissa. Vuonna 2023 säätiö myönsi tutkimusapurahoja 25 tutkijalle, yhteensä 634 500 euroa. Säätiö myönsi kuuden kuukauden apurahan 12 lääkärille, yhteensä 174 000 euroa, 12 kuukauden apurahan kahdeksalle lääkärille, yhteensä 193 500 euroa ja 24 kuukauden apurahan viidelle lääkärille, 267 000 euroa.

LO = lääketieteen opiskelija

6 kk

LT KIMMO HALT, OULU, 15 000 €*Hengitystieinfektioiden uusi diagnostiikka ja diagnostiikan ohjaama hoito lastenpäiväyksessä***LT ANETTE HAUKILAHTI, OULU, 15 000 €***Sydänperäinen äkkikuolema ja sydänsairaudet naisilla***LT LAURA KORHONEN, TURKU, 15 000 €***Genomitiedon psykologiset vaikutukset, PeCCaPS-study***LT MARIE KORHONEN, TAMPERE, 15 000 €***Kehityspolkuja kolmanteen sukupolveen***LT HANNA KERMINEN, TAMPERE, 15 000 €***Liikkumiskyvyn heikentymisen ehkäisy iäkkäillä***LL JOONATAN MATTILA, HELSINKI, 13 500 €***Ihmistä itseään vastaan hyökkäävien puolustussolujen säätely***LL HENRIKKA OLLILA, HELSINKI, 13 500 €***Tehohoitoa vaatineen COVID-19-sairauden jälkeinen kognitiivinen suoriutuminen ja psykiatriset oireet pitkäaikaiseurannassa***LT JOONATAN PALMU, TURKU, 15 000 €***Ihmisen ja suolistomikrobiston väliset kauksaaliset yhteydet***LT JENNI RANTA-YLIKULJU, OULU, 15 000 €***Käsikirurgisten leikkaustoimenpiteiden vaikuttavuus***LL JUSSI TENNILÄ, KUOPIO, 13 500 €***Ennenaikaisen adrenarken pitkäaikaisvaikutukset***LT PIHLA TOMMISKA, HELSINKI, 15 000 €***Intraoperatiivisen huuhtelun vaikutus kroonisten subduraalivatsatautiin hoitotuloksiin***LL HANNA VLASOV, HELSINKI, 13 500 €***Albumiini sydänkirurgian nestehoidossa*

12 kk

LT JAANA KUOPPALA, HELSINKI, 30 000 €*Lääkkeiden vaikuttavuus väestössä***LT AINO LATVA-RASKU, TURKU, 30 000 €***Alentunut insuliiniherkkyys aineenvaihdunnan ja verenkierron säätelyn häiriöiden taustalla***LT MINNA LUKKARINEN, TURKU, 30 000 €***FinnBrain Atopy - vanhempien stressi ja lapsen allergisten sairauksien kehittymisen riski*

24 kk

LT ELINA PELTOLA, TAMPERE, 15 000 €

Akomegaliapotilaiden sydän- ja verisuoni-sairastavuus Suomessa

LT HENNA-RIIKKA ROSSI, OULU, 15 000 €

Hyvänlaatuisten gynekologisten sairauksien hoidon vaikutukset työkykyyn ja elämänlaatuun

LT KONSTA TEPPU, TURKU, 30 000 €

Alkoholin ongelmakäytön yhteys eteisväri-näpotilaiden hoitoon ja ennusteeseen

LL TIINA UKKONEN, OULU, 13 500 €

Parasetamoli pienen keskosen hoidossa

LT VILLE VARTIAINEN, HELSINKI, 30 000 €

Aerosolien merkitys hengitystieinfektioiden tartuntareittinä

LT HENRI HAAPANEN, HELSINKI, 60 000 €

Sydämen suojauksen varmistaminen sydän-kirurgian aikana

LT SAMI PUUSTINEN, KUOPIO, 60 000 €

Hyperspektrianalyysi aivokasvainleikkauksissa

LL MIKKO RÄISÄNEN, TAMPERE, 27 000 €

Kämmenen kalvokutistuman hoitostrategiat: pistos-, neula- ja leikkaushoito -satunnaisesti kontrolloitu sokkoutettu monikeskustutkimus (DETECT)

LT ELMO SAARENTAUS, HELSINKI, 60 000 €

Nenäpolyypit ja astma FinnGenissä

LT SAMUEL SANDBOGE, TAMPERE, 60 000 €

Varhaislapsuuden D-vitamiinilisä ja lapsen neurokehitys

LT Anette Eskuri / Tutkimusapurahan saaja

Naisilla sydän-sairaudet yleistyvät nopeasti vaihdevuosien jälkeen

"Työskentelen kardiologiaan erikoistuvana lääkäri. Oli ihanaa saada apuraha, sillä se mahdollistaa tutkimustyöhön satsaamisen. Ohjaan myös nuoremman kollegani väitöskirjatyötä."

HEDELMÄLLISESSÄ IÄSSÄ olevilla naisilla sydänperäiset äkkikuolemat ovat huomattavasti harvinaisempia kuin miehillä. Naishormoni estrogeenilla on sydäntä suojaava vaikutus. Tilanne muuttuu kuitenkin nopeasti vaihdevuosien myötä.

"Naiset kirivät vaihdevuosien jälkeen alle kymmenessä vuodessa miehet kiinni sepelvaltimotaudin esiintyvyydessä. Myös sydänperäiset äkkikuolemat lisääntyvät", toteaa LT Anette Eskuri.

Eskuri tutkii laajan pohjoissuomalaisen aineiston avulla sydänperäisen äkkikuoleman syitä eri ikäisillä naisilla. Uhreja on liki 6000 vuosilta 1998–2017. Heistä on käytössä laajat terveystiedot ennen kuolemaa sekä ruumiinauastulokset. Tämä tarjoaa mahdollisuudet tutkia kuolemansyitä ja kartoittaa riskitekijöitä.

"Aihetta on tärkeä tutkia, sillä naisten sydänperäisten äkkikuolemien taustalla näyttäisi

si olevan erilaisia syitä kuin miehillä", Eskuri kertoo.

Naisilla sydämeen näyttäisi esimerkiksi kertyvän miehiä yleisemmin sidekudosta ilman selkeää selittävää sydän-sairautta. Sidekudos sydänlihaksessa altistaa rytmihäiriöille ja mahdollistaa äkkikuoleman. Myös hormonitoiminnan ja tunne-elämän tiedetään vaikuttavan naisiin enemmän.

"Nämä riskitekijät olisi tärkeä tunnistaa paremmin, jolloin niihin voidaan puuttua ajoissa."

Eskuri toivoo, että tutkimuksen kautta löytyisi hälytysmerkkejä, jotka auttaisivat estämään ennalta äkillisiä sydänkuolemia.

"Kun nainen on menopaussin partaalla, 50 vuoden tienoilla, ja tulee lääkärin vastaanotolle esimerkiksi vuositarkastukseen, olisi tärkeää, että osattaisiin aktiivisesti puuttua riskitekijöihin."

TÄTÄ SUOMESSA TUTKITAAN

Suomen Lääketieteen Säätiö sai ennätysmäärän apurahahakemuksia

SUOMEN LÄÄKETIETEEN Säätiön sai vuoden 2023 apurahahaussa yhteensä 898 hakemusta, mikä on uusi ennätysmäärä. Hakemusten määrä kasvoi peräti 52 prosentilla vuodesta 2022, jolloin hakemuksia tuli poikkeuksellisen vähän.

Syöpäsairaudet, neurologiset sairaudet ja lastentaudit olivat jälleen suosituimmat hakualat. Sydän- ja verisuonisairauksiin liittyviä hakemuksia tuli suhteessa enemmän kuin edellisenä vuonna, samoin naistentauteihin ja synnytykseen liittyviä hakemuksia.

Sydän- ja verisuonisairauksien tutkimus kasvussa

Apurahahakemusten määrissä suurinta kasvua edellisvuoteen verrattuna oli sydän- ja veri-

suonisairauksien tutkimuksessa. Tänä vuonna Säätiö vastaanotti yhteensä 87 hakemusta, jotka käsittelivät sydän- ja verisuonitautien tutkimusta (vuonna 2020 35 kpl).

Sydän- ja verisuonitaudit ovat suomalaisten kansantauteja, jotka aiheuttavat edelleen lähes puolet työikäisten kuolemista Suomessa. Yleisimpiä sydän- ja verisuonisairauksia ovat sepelvaltimotauti, sydämen vajaatoiminta ja aivoverenkiertohäiriöt.

”Sydän- ja verisuonitautien tutkimuksella on niin yksilön kuin yhteiskunnan tasolla merkittävä vaikutus. Tukemalla kansantauteihin liittyviä tutkimuksia olemme todella vaikuttamassa suomalaisten terveyteen”, toteaa Säätiön puheenjohtaja Klaus Elenius.

VUODEN 2023 APURAHAHAKEMUKSET LUOKITELTUNA

SAIRAUSRYHMÄ*	HAKEMUSTEN MÄÄRÄ			
	2023 kpl	2023 %	2022 kpl	2022 %
Syöpäsairaudet	147	16	95	16
Muut	111	12	68	12
Neurologiset sairaudet	100	11	75	13
Lastentaudit	93	10	68	12
Sydän- ja verisuonisai- raudet	87	10	35	6
Tuki- ja liikuntaelinsai- raudet ja -vammat	73	8	58	10
Naistentaudit ja synnytys	68	8	34	6
Muut sisätaudit	62	7	51	9
Tartuntataudit	48	5	39	7
Terveysten edistäminen, th:n toimintatavat	48	5	33	6
Mielenterveys, psykiat- riset sairaudet	35	4	23	4
Hammaslääketiede	26	3	11	2
YHTEENSÄ HAKEMUKSIA	898		590	

* Sairauksien ryhmittelyssä on hyödynnetty soveltuvien osien ICD-10-tautiluokitusta. Ryhmiä on yhdistelty luettavuuden parantamiseksi. Toisaalta joukkoon on lisätty muutamia kategorioita, kuten lastentaudit sekä terveyden edistäminen ja terveydenhuollon toimintatavat. Vuonna 2022 yhdeksi kategoriaksi lisättiin hammaslääketiede, sillä apurahoja voidaan nyt hakea myös hammaslääketieteen alan tutkimuksiin.

Säätiöiden yhteinen Aivotuonti-ohjelma tuo kansainvälistä huippututkimusta Suomeen

SUOMEN Lääketieteen Säätiö, Sigrid Juséliuksen Säätiö ja Jane ja Aatos Erkon säätiö ovat käynnistäneet uuden Aivotuonti-ohjelman, jonka tarkoituksena on tuoda kansainvälisesti tunnustettuja suomalaisia lääketieteen huippututkijoita takaisin Suomeen. Rahoitus on suunnattu tutkijalle, joka on tehnyt merkittävää tutkimustyötä ulkomailla vähintään neljän vuoden ajan ja palaa nyt kotimaahan tuomaan osaamistaan ja kokemustaan suomalaisen tutkimuksen hyväksi. Myönnettävä rahoitus on 2,5 miljoonaa euroa viiden vuoden ajalle.

Aivotuonti-ohjelma käynnistyy tammikuussa 2024 säätiöiden yhteisellä pilotilla. Ensimmäinen apurahahaku käynnistyy itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta 2023 ja apuraha on haettavissa 31.1.2024 asti. Jatkossa tavoitteena on Aivotuonti-ohjelman kautta myöntää

apurahoja vuosittain, mikä luo mahdollisuuksia korkealaatuisen tutkimuksen edistämiseen Suomessa.

Lisätietoja Aivotuonti-ohjelmasta löytyy verkkosivuilta www.aivotuonti.fi.

Aivotuonti-ohjelma käynnistyy tammikuussa 2024 säätiöiden yhteisellä pilotilla.

Suomen Lääketieteen Säätiön Kannustus- apuraha 5 000 €

SÄÄTIÖ myönsi 155 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapuroja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanuraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai 31 nuorta tutkijaa.

LL NOORA AHLHOLM, HELSINKI

Ei-alkoholiperäiseen rasvamaksatautiin liittyvän edenneen fibroosin esiintyvyys suomalaisissa perheissä ja siihen vaikuttavat geneettiset ja elintapatekijätekijät

LO AKSELI BONSDORFF, HELSINKI

Postoperatiivisen pankreatiitin ja haimafistelin esiintyvyys, seuraukset, ennustaminen ja ehkäisy haimakirurgian ja haima-muuta siirtojen jälkeen

LL JOONATAN BORCHERS, HELSINKI

Primaari lisämunuaiskuoren vajaatoiminta: epidemiologinen näkökulma ja assosioituvat tekijät APECED-taudissa

LL MARIKA ERIKSSON, HELSINKI

Aivojen pienten suonten tauti ja aivohalvaus tyyppin tyyppin 1 diabeteksessa: Verenpaineen, diabeettisen retinopatian ja haptoglobiini genotyyppin merkitys

LO = lääketieteen opiskelija

LT Thomas Ibounig / Kannustusapurahan saaja

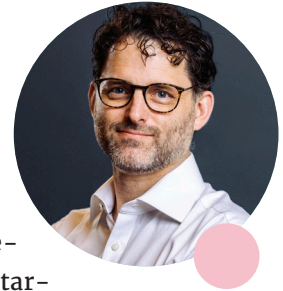
Mistä olkapään kipu johtuu?

OLKAKIVUT ovat merkittävin tuki- ja liikuntaelinperäisen työkyvyttömyyden aiheuttaja Suomessa. Olkakiipua hoidetaan tyypillisesti tulehduskipulääkkeillä ja fysioterapialla, mutta joidenkin potilaiden kohdalla päädytään leikkaushoitoon. LT Thomas Ibounigin mukaan haasteena on, ettei tarkasti tiedetä, milloin leikkaus on tarpeen.

”Usein ortopediassa kipupotilaasta otetaan magneetti- tai röntgenkuva, jossa todetaan jokin poikkeavaa. Tämän jälkeen ajatellaan, että poikkeava löydös on syytä kipuihin ja tilanne pyritään korjaamaan leikkaamalla”, Ibounig toteaa.

Yhteys kuvantamislöydösten ja oireiden välillä ei välttämättä ole näin yksinkertainen. Esimerkiksi polven ja lannerangan kuvantamistutkimuksissa näkyy poikkeavia löydöksiä lähes yhtä isolla osalla oireettomia ihmisiä kuin niillä, joilla on kipuja.

”Apuraha on hieno asia, sillä kliininen työ on kiireistä. Tutkimukseen pitää yrittää järjestää aikaa, jotta se etenisi. Ilman rahoitusta usein sijaiskärsijänä on perhe-elämä ja pienet lapset. Apuraha antaa mahdollisuuden keskittyä ja tehdä asioita laadukkaasti työajalla.”

Ibounigin mukaan olkakivun ja kuvantamistulosten yhteyttä on tutkittu vähemmän kuin polvi- ja selkäkipuja, joten lisää tietoa tästä yleisestä vaivasta tarvitaan.

”Hyödynnämme tutkimuksessamme lähtöaineistona Terveys 2000- ja 2011 -väestötutkimuksia, joihin osallistuneiden joukosta kutsumme satunnaisotannalla 600 ihmistä tutkimuskäynnille ja teemme laajan terveyskyselyn. Lisäksi molemmat olkapäät tutkitaan kliinisesti ja röntgen- ja magneettikuvantamisella”, Ibounig kertoo.

Ibounig toivoo, että pitkäaikaisen seuranta-aineiston pohjalta voidaan nähdä, mitkä ovat riskitekijöitä olkapääkipuille, mistä poikkeavat kuvantamislöydökset johtuvat ja miten olkapääoireet kehittyvät ajan myötä.

LO = lääketieteen opiskelija

LL NIMISH GODBOLE, HELSINKI

Sappitieatresian leikkauksen jälkeiset bio-markkerit

LL ILKKA HAAPALA, TAMPERE

Kallonsisäisten kudosten tunnistaminen leikkauksessa keinonenällä

LL AINO HELLMAN-BRONSTEIN, TURKU

Lonkkamurtuman sairastaneiden iäkkäiden naisten kontinenssiongelmat – väestöpohjainen seurantatutkimus

LL NORA HUUSKA, HELSINKI

Aivovaltimoaneurysman puhkeamiseen vaikuttavat tulehdukselliset tekijät: seerumin amyloidi A, imusuonet ja lymfosyytit tulehdusvasteen säätelyssä.

LL THOMAS IBOUNIG, HELSINKI

Olkapään oireiden ja kuvantamislöydösten yhteys ja syytekijät – väestöpohjainen epidemiologinen tutkimus

LO ELIAS JETSONEN, HELSINKI

Masennuslääkityksen vaikutus parvalbumiinisolujen energiametaboliaan

LL ILJA KALASHNIKOV, HELSINKI

Nodulaarisen lymfosyytti-valtaisen Hodgkinin lymfooman ja T-solurikkaan B-solulymfooman epidemiologinen, molekulaarinen ja geneettinen karakterisointi

LL MIINA KOSKELA, TURKU

Valikoiva puhumattomuus: epidemiologiset riskitekijät ja pitkäaikaisvaikutukset

LL ATTE LAHTINEN, HELSINKI

Ituratavarianttien esiintyminen pahanlaatuisissa verisairauksissa ja niiden merkitys hematopoieettiseen kantasolusiirtoon ja liitännäissairauksiin

LO SUVI LAITINEN, HELSINKI

Obesity Curiosity: Ihmisen hypotalamuksen kaaritumakkeen assembloidimalli lihavuuden nälkä-kylläisyysmekanismien tutkimuksessa

LL EMMI LAUTAMATTI, TAMPERE

Hoidon jatkuvuus pitkäaikaissairaiden hoidossa Suomessa.

LL MAIJA-KATRI LEHTO, HELSINKI

Transkriptomianalyysi uutena diagnostisena työkaluna lasten keuhkokuumeen taudinaiheuttajien määrittämisessä

LL LILLI LEIMI, HELSINKI

Komplementtijärjestelmä lasten ja nuorten aikuisten kantasolusiirroissa

LL PERTTU LIUSKA, HELSINKI

Myosiliini-geeni ja avokulmaglaukooman perinnöllinen tausta Suomessa

LL SINI LUOMA, HELSINKI

Uusien lääkkeiden ja allogeenisen kantasolujensiirron asema multippelin myelooman hoidossa sekä immunologisen profiilin muutokset hoidon aikana

MARJUT METSÄNIITTY, HELSINKI

Suun bakteerien ja solunulkoisten vesikkelien vaikutus suun levyepiteelikarsinoomaan

LL VALTTERI MUROKE, HELSINKI

Eteisväliseinäaukkopotilaiden ennuste ja aukon sulkutoimenpiteeseen liittyvät komplikaatiot

LL ANSSI MYKKÄNEN, HELSINKI

Farmakokinetiikan geneettinen vaihtelu: tutkimuksia kolesterolin ja diabeteslääkkeillä

LL LINDA NISSI, TURKU

Pään ja kaulan alueen syöpien hoitovastetta ennustavat biomarkerit

LL HANNA-KAISA NORDESWAN, HELSINKI

Sydänsarkoidoosi ja jättisolunmyokardiitti – rytmihäiriöille ja sydämen vajaatoiminnalle altistavat samankaltaiset tulehdukselliset sydänsairaudet

HLL MARKO OKSA, HELSINKI

Alaleukamurtumapotilaiden perioperatiiviset hoitokäytännöt ja lääkehoito

LO HELY OLLILA-RAJ, HELSINKI

Keuhkopussin mesoteliooman kasvainmikroympäristö: uudet ennustetekijät, lääkehoidon kohteet ja yksilölliset lääkehoitostrategiat

LO AMANDA RANTA, HELSINKI

Insuliiniresistenssin ja kardiometabolisten sairauksien integroivaa genetiikkaa

HLL JENNI RISTANIEMI, OULU

Väitöskirjatutkimus "Pysyvien yläkulmahampaiden puhkeaminen ja hampaiston kehityksellisiä poikkeamia. Piirteet panoraamaröntgenkuissa sekä kulmahampaiden hoidon tarve"

LL VILLE SELL, TURKU

Invasioimattoman korkean uusiutumisriskin virtsarakon syövän hoito – fluoresenssi-avusteinen virtsarakon tähytys ja optimoitu Mitomysiini-C adjuvanttihoito

LL SAMI SULA, TURKU

Umpilisäketulehduksen vaikeusasteen erotusdiagnostiikka – komplisoitunut ja komplisoitumaton umpilisäketulehdus

LL ANTTI TIKKANEN, OULU

Syövän uudet immunologiset hoidot

LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

Duodecimin Kannustusapuraha 5 000 €

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA Duodecim myönsi 190 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapurahoja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanu-raansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai 38 nuorta tutkijaa.

LO = lääketieteen opiskelija

LL MIKKO AALTO, OULU

Viskeraalisen leishmaniaasin esiintymisen tutkiminen niissä maissa ja niillä alueilla joissa terveydenhoitojärjestelmä ei kykene sitä diagnosoimaan

LL JAAKKO AHTI, TURKU

SARS-CoV-2: Havaitseminen, immunologia ja leviäminen perheissä

LL JENNY ALAJÄÄSKI, TURKU

Periappendikulaariabskessiin liittyvä umpilisäkkeen kasvaimen riski – Prospektiivinen kansallinen kohorttitutkimus

LL LAURA BERGQVIST, HELSINKI

Kohti yhä parempaa kohdunkaulan esiastemuutosten diagnostiikkaa ja hoitoa

LL SANNA CEDERQVIST, TAMPERE

Kiertäjäkalvosinoireyhtymän konservatiivinen vs. leikkaushoito – Satunnaistettu kliininen tutkimus ja 10 vuotis seuranta ensisijaisen kuntoutuksen jälkeen (SURFIN)

LL ANJA EBERL, HELSINKI

Tulehduksellista suolistosairautta sairastavien potilaiden biologisen lääkehoidon optimointi

LL AINA ENCKELL, HELSINKI

Omalääkärimallista listamalliin: paranikohoidon jatkuvuus ja saatavuus

LL NATALIA HETEMÄKI, HELSINKI

Estrogeeniaineenvaihdunta naisen rasvaku-
doksessa – merkitys ja muutokset suhteessa vaihdevuosiin

LL HENRI HOKKANEN, HELSINKI

Näön jatkuvaisvasteiden käytettävyys tehohoidossa vastasyntyneisyyskaudella olleiden lasten kehitysviivästymien varhaisessa tunnistamisessa

LL MAIJA JÄÄSKELÄ, OULU

Lasten ja nuorten polvivammat, epidemiologia ja pitkäaikaiset hoitotulokset

LO HENNA KASANEN, HELSINKI

Uusien immuuniaktivaation vapauttajahoitosten vaikutus melanoomapotilaan immuunijärjestelmään

LL VENLA KEMPPAINEN, HELSINKI

Raskaudenkeskeytyksen aikainen kipu- kipukokemukseen vaikuttavat tekijät, kivunhoidon optimointi, ja raskaudenkeskeytyksen pitkäaikaisvaikutukset.

LL MARI KIVIHARJU, HELSINKI

Kohdunkaulasyövän esiasteiden sähkö-silmukkahoito, emätinsyövän esiasteiden laser- ja lääkehoito sekä kipukokemus kolposkopiassa

LO JOHANNES KÄHKÖLÄ, OULU

Syväaivostimulaation yksilöllinen optimointi Parkinsonin taudissa

LL ALEKSI LAAJALA, OULU

Nielurisaleikkausten vaikutus tulehduksellisista nielurisaoireista kärsivien aikuispotilaiden elämänlaatuun

LL SAMU LEHTONEN, KUOPIO

5-ALA-fluoresenssin spektrianalyysi korkea-asteisen gliooman leikkauksen aikana

LL LAURA LÄHTEENOJA, OULU

Perinnöllisen verkkokalvorappeuman epidemiologia, kliiniset piirteet ja geneettiset taustatekijät Pohjois-Suomessa

LL MIKKO MIETTINEN, HELSINKI

Isovarpaan tyvinivelen luudutuksen uusinta-leikkaukselle altistavat tekijät sekä uusintaluudutuksen vaikutus potilaan raportoimiin tuloksiin

LL MARIA-ELINA MOSORIN, OULU

Hormonaalisen ehkäisyn metaboliset muutokset terveillä naisilla ja monirakkulaisessa munasarjaoireyhtymässä

LL PERTTI NURMINEN, TURKU

Bacillus Calmette-Guérin (BCG) hoidon haittavaikutukset ei-invasiivisen virtsarakkosyvän hoidossa

LL JONATAN PANULA, HELSINKI

Varhaisen psykoosin aiheuttamat muutokset todellisuudentajussa

LL JOEL PITKÄNEN, OULU

Näköhermon pään koko, morfologia ja niihin vaikuttavat tekijät Pohjois-Suomen syntymäkohortissa

LL HENRIKA PULLIAINEN, TURKU

Vuorovaikutteinen ultraääni raskaana olevan naisen tukena

LL ANNINA RAITA, TAMPERE

UVA1-valotuksen kronobiologiset vaikutukset: yhteys mielialaan ja vuorokausityyppiin, sisäiseen kelloon, sekä ruskean rasvan aktiivisuuteen

LL MIKA RAUTANEN, HELSINKI

Miten oikeuspsykiatrinen syyntakeisuus määräytyy

LL HANNI RÖNNLUND, TURKU

Lasten ja heidän vanhempiansa uni -FinAdo osatutkimus

LL SAMI SALO, KUOPIO

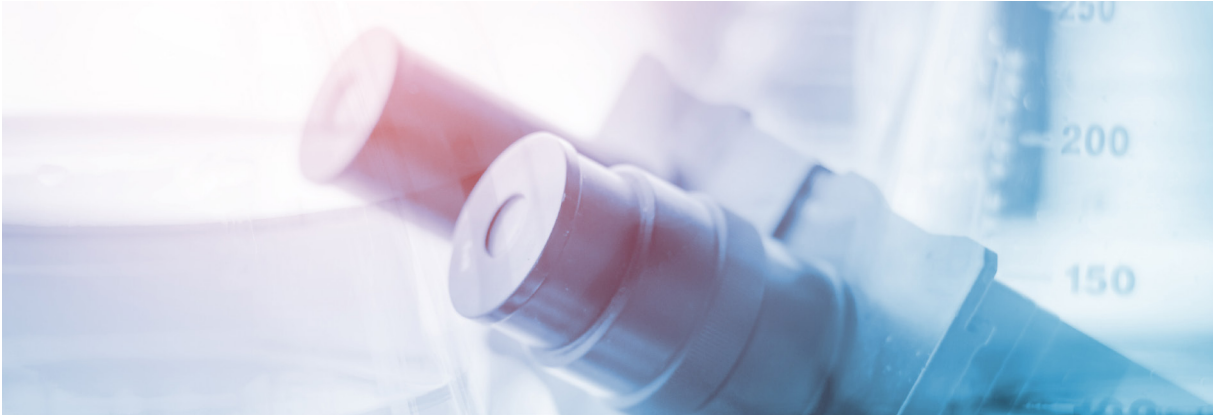
Lannerangan välilevyrappeuman ja työn fyysisen kuormittavuuden välinen yhteys, vaikutus luuntiheyteen ja morbiditeettiin ikääntyvillä naisilla

LL ALEXANDRE SANTOS, HELSINKI

Laparoskooppinen elektiivinen sigmaresektio divertikuloosin vuoksi - randomoitu prospektiivinen monikeskustutimus

LL SUVI-MARIA SEPPÄNEN, TURKU

Nenän kautta annosteltava deksmedetomidiini ortopedisilla potilailla

LL HEIDI SILVÉN, OULU

Ennenaikainen munasarjojen toiminnan hiipuminen: esiintyvyys, sukulaisten riski ja etiologiset tekijät – kansallinen rekisteritutkimus

LL KRISZTINA SIPOS, HELSINKI

Paikallisen traneksaamihapon vaikutus jälkiverenvuotoja vähentävänä tekijänä plastiikkakirurgiassa

LL SAMUEL SÖDERQVIST, HELSINKI

Sisäkorvaistutteella stimuloitujen kokleaan sähköiset ominaisuudet

LL PEKKA TAMMINEN, TAMPERE

Nenän limakalvosairauksien tunnistaminen typpioksidin ja vähän säteilyä käyttävän kuvantamisen avulla

LL ANNA-MARIA THÖLIX, HELSINKI

Tähystystekniikalla tehtävä nivustyräleikkaus – onko itsestään kiinnittyvän verkon valinnalla väliä?

LO PINJA TISSARINEN, OULU

Alfa-1 antitrypsiini mahdollisena ennustetekijänä spontaanissa ennenaikaisessa synnytyksessä

LL ANTTI TURUNEN, HELSINKI

Haimatulehdus – ehkäisy, diagnosointi, ennuste ja vaikuttava hoito

LL NINA TUSA, KUOPIO

Osallistavan hoitosuunnitelman vaikuttavuus – satunnaistettu kliininen tutkimus

LL AKI UUTELA, HELSINKI

Kirurginen näkökulma etäpesäkkeiseen suolistosyöpään: Keskitetty moniammatillinen hoitoarvio, ennusteelliset biomerkkiaineet ja hoitotulokset

Eka-apuraha 2 500 €

SÄÄTIÖ jakoi tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille 2 500 euron suuruisina Eka-apurahoina 132 500 euroa. Apurahan saajia oli 53.

LO = lääketieteen opiskelija

LO TUULIA ALA-NISULA, OULU

P4h-tm:n rooli autonomisen hermoston toiminnassa ja metabolisessa terveydessä

LL ALEKSI ALASTALO, OULU

Psykiatrinen sairastavuus ennen Alzheimerin taudin diagnoosia ja sen yhteys Alzheimerin tautia sairastavien ennusteeseen

LL EEVA BJÖRKSTEDT, JUVA

Kotihoidon asiakkaiden palvelujen käyttö ja kustannukset

LO MARJA-LIISA FRANSSILA, HELSINKI

Likitaiteisuuden prevalenssi Suomessa ja varhaislapsuuden määrittävät tekijät likitaiteisuudessa

LL MARKUS HAUTAMÄKI, TAMPERE

Akuutin sepelvaltimotautipotilaan kuolleisuuteen ja ennusteeseen vaikuttavat tekijät

LL ONERVA HURMERINTA-KURKIJÄRVI, HELSINKI

Laskimovajaatoiminnan hoidon pitkäaikais-tuloksia ja mahdollisia uusia hoitomuotoja

LO AINO HÄKKINEN, HELSINKI

Verisyöpien immunologinen profilointi yksisolusekvenssointimenetelmin

LL MINNA JÄÄSKELÄINEN, KUOPIO

Immuunijärjestelmän ja metabolisten tekijöiden rooli rintasyövässä

LL VILLE KAILANKANGAS, TAMPERE

A-ryhmän streptokokin aiheuttamat invasiiviset infektiot

LL LAURI KARTTUNEN, KUOPIO

Kivun lokalisaatio, motorinen kontrolli ja muutokset somatosensoriikassa polvi- ja lonkka-arthroosissa ennen ja jälkeen tekni-velleikkauksen.

LO MEERI KASTINEN, OULU

Solukuolemamekanismien ja kasvaimen ominaisuuksien vaikutus selviytymiseen ja immunologiseen profiiliin paksusuolisöyvässä.

LL RASMUS KENTALA, TURKU

Aivojen suojauksen kehittäminen sydänkirurgiassa

LO JENNI KIISKILÄ, KUOPIO

Angioimmunoblastisen T-solulymfooman (AITL:n) varhaisen diagnostiikan tarkentaminen

LO SINI-TUULI KOIVISTO, HELSINKI

Lasten polvi- ja lonkkamurtumat: insidenssi, hoito ja komplikaatiot

LL ELISA KOLJONEN, KUOPIO

Aorttaläppäahtauman metabolomiikka

LL ANNIKA KOLSTER, HELSINKI

Luontolähtöisten hoitomenetelmien teho ja toteutettavuus perusterveydenhuollon potilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

LL TUOMAS KOMULAINEN, TAMPERE

Keloidin biologiset tekijät hoitovasteen enustamisessa

LL TIINA LAURIKAINEN, TURKU

Vastasyntyneiden aivojen kontrastiultraääni- ja elastografiatutkimus

LL NORA LINNA, OULU

Amyotrofisen lateraaliskleroosin epidemiologia Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla sekä C9orf72-toistojaksomutaation varhaiset ilmentymät

LO URGENA MAHARJAN, OULU

Mahasyövän kuolleisuuteen liittyvät hoitotuulaukset ja sairaalatekijät Suomessa

LL HENRIKKA MÄLKÖNEN, HELSINKI

Sydänlihassairauksien diagnostiikka: Sydän-sarkoidoosin toteaminen ilman kudokset

LO ANNI MÄÄTTÄ, KUOPIO

VEGF-B186R127S toiminnallinen vaikutus sian vajaatoimintaisessa sydänlihaksessa

LO NOORA NAUKKARINEN, KUOPIO

Eteisvärinän tunnistus puettavilla mittalaitteilla ja biomarkkereilla

LL LINDA NIEMELÄ, HELSINKI

Aivokuoren muovautuvuus subakuutin selkäydinvamman jälkeen

LO ANNI NISKANEN, OULU

Raskauden ja lapsuuden aikaisten infektioiden vaikutus lapsen aivojen kehitykseen

LO VEERA NURMELA, KUOPIO

Immuunivasteen vapauttajat: prediktiviset markerit ja haittavaikutukset

LL SAANA PALOMURTO, KUOPIO

Ei-alkoholiperäisen rasvamaksatautiin liittyvät muutokset lipoproteiini- ja lipidineenvaihdunnassa ja niiden suhde sydän- ja verisuonitauteihin

HLL LAURA PENTTI, OULU

Älypuhelinvalokuvat suusairauksien diagnostisena välineenä

LL KATRI PIILONEN, KUOPIO

Idiopaattisen intrakraniellin hypertension patofysiologia ja ennuste

LL ALEKSANDRA POLUIANOVA, HELSINKI

Piidioksidimikrohiukkasgeelien siedettävyyden ja tehokkuus lääkkeenkuljetusvälineinä

HLL Laura Pentti / Eka-apurahan saaja

"Apuraha oli oikein mukava yllätys. Aloittelevana tutkijana on haastavaa, kun ei ole vielä kokemusta apurahojen hakemisesta eikä tiedä, millainen hakemuksen pitäisi olla."

Älypuhelin kuvista tietoa suun terveydestä

HAMMASHOITO on Suomessa paikoin pahoin ruuhkautunut, mutta älypuhelimet voivat tulevaisuudessa tuoda uuden apukeinon ongelmaan. HLL Laura Pentti on mukana tutkimushankkeessa, jossa kehitetään tekoälypohjaista sovellusta suun terveydenhoidon tueksi.

"Ideana on, että ihminen ottaa itse kuvia suustaan ja saa niiden pohjalta palautetta. Nykyisissä älypuhelimissa on kuvausteknisesti niin laadukkaat kamerat, että tarkkuus riittää", kertoo HLL Laura Pentti.

Tutkimuksessa koehenkilöt, yläkouluikäiset nuoret, ovat ottaneet eri puolilta suusta viisi kuvaa älypuhelimien kameralla. Hammaslääkärit tutkivat niistä reikiintymistä, plakkia ja ientulehdusta. Lisäksi nuoret tutkitaan perinteiseen tapaan hammaslääkärin vastaanotolla. Siten voidaan vertailla, miten hyvin tulokset

vastaavat toisiaan.

"Alustavat tulokset valokuvien käytöstä ovat olleet lupaavia. Näyttäisi siltä, että kuvista nähdään reikiintymistä kohtalaisen hyvin. Takahampaiden kuvaaminen voi kuitenkin olla haastavaa. Lisäksi valotus, varjot, tarkennus ja sylki hampaan pinnalla vaikuttavat löydösten havaitsemiseen", Pentti toteaa.

Valokuvien lisäksi sovellukseen kuuluu kysely, joka auttaa arvioimaan yksilöllistä riskiä hampaiden reikiintymiseen tai ientulehdukseen.

"Tarkoitus ei ole korvata hammaslääkärin työtä, vaan antaa käyttäjälle yleiskuva ja tietoa omasta suunterveydestä. Sovellus voi esimerkiksi huomauttaa, jos ien on jossain kohtaa tulehtunut tai hampaaseen on jäänyt plakkia, eli pitäisi harjata paremmin."

LO EEMELI PUHAKKA, KUOPIO

Suoliston mikrobiota liitännäisten metaboliittien rooli alkoholimaksasairauden etenemisessä

LL JAAKKO PULLINEN, TURKU

Liikehäiriöiden oireiden paikannus paikallisten aivoleesioiden perusteella

LO EMILIA PUTILA, OULU

Neoadjuvanttihoidon vaikutus leikkauskomplikaatioihin mahan adenokarsinoomassa - kansallinen tutkimus

LO ERIKA RANNILA, HELSINKI

Aivojen valkean aineen sairauden kliinisen kulun tutkimus käyttäen päälle puettavia mittareita

LL REA RANTANEN, OULU

Lapsen sydänleikkauksen yhteydessä tehdyn kateenkorvan poiston vaikutus lapsen vastustuskykyyn ja myöhempään terveyteen: Sykkii-tutkimus (Sydänleikkaus, KateenKorva, Immunitetti ja Infektiot)

LL OLLI RANTULA, KUOPIO

Rytmihäiriöiden tunnistaminen ja luokittelu puettavilla mittalaitteilla, automaattianalyysillä ja biomarkkereilla

LL JOEL RISTIKANKARE, HELSINKI

Sydänsiirteen transkriptomisten muutosten merkitys potilaan ennusteessa

LL ELINA SAARELA, OULU

Hengitystiepatogeenien PCR-diagnostiikan merkitys aikuispotilailla

LO SAMULI SAKKO, OULU

HIF-vasteen aktivaatio verkkokalvon sairauksien lääkekehityksen kohteena

LO MATILDA SALKO, HELSINKI

Munasarjasyövän täsmälääketiedettä genomista ja funktionaalista profilointia hyödyntämällä

LL NELLI SAIJETS, HELSINKI

Uutta tietoa rintasyövän perinnöllisyydestä

LL ANNI SALMINEN, TAMPERE

Differentiaalimobilitetispektrometriaan perustuva ihokasvainten analyysi

LL LIISA SELÄNNE, TURKU

Umpilisäkkeen tulehduksen antibioottihoidon - antibioottihoidon epäonnistumiseen ja umpilisäkkeen tulehduksen uusiutumiseen liittyvät tekijät.

LO HELMI SUOMINEN, TAMPERE

Ihmisen papilloomavirustartunnan (HPV-infektion) immunologiaa ja serologiaa suomalaisilla äideillä ja heidän lapsillaan

LO SAKU SUOMINEN, TURKU

Komplisoitumaton akuutti umpilisäketulehdus – nonoperatiivisen hoidon optimointi ja taloudellinen arviointi (väitöskirja)

LO TIMO SYVÄLAHTI, HELSINKI

Perinataaliasfyksian vaikutus toiminnallisten aivoverkostojen kehitykseen

LL SINI TAKALA, HELSINKI

Sappirakkosyövän diagnoosi- ja hoitokäytäntöjen erojen vaikutus ennusteeseen – kansallinen ja yhteispohjoismainen tutkimus

LO PETRA TARKIAINEN, HELSINKI

Operoitujen väärtinäluun alaosan murtumien kuntoutus: Perinteinen fysioterapia vs. verkkoympäristössä toteutettava kuntoutus – Satunnaistettu kontrolloitu tutkimus

LL JOONAS TAIPALE, TAMPERE

Heikentynyt näöntarkkuus ja näkövammaisuus Suomessa – vaikutukset yhteiskunnalliseen ja henkilökohtaiseen hyvinvointiin.

LL PAULUS TOKOLA, OULU

Ylä- ja alahengitysteiden hengitystyötä mittaavan Nose&Lungs ohjelmiston kliininen validaatio ja normaaliarvot

LL TUULI VUORISALO, TURKU

Antibioottialtistus vastasyntyneellä – voidaanko mikrobistoa muokkaavalla ravintovalmisteella estää antibiootin seuranaisvaikutukset ja turvata normaali kasvu imeväisiässä?

HLO TOPIAS YLI-URPO, TURKU

Sementtikerroksen paksuuden vaikutus paikatuun hampaan lujuuteen

LO VINCENT ZHENG, HELSINKI

Lasten epilepsiakirurgia Suomessa: pitkäaikatulokset ja komplikaatiot

Opetuksen apurahat 22 620 €

KOULUTUS- JA KONGRESSIAPURAHAT, YHTEENSÄ 3 200 €

EEVA-EERIKA HELMINEN 1 600 €

AMEE Glasgow 2023 -konferenssi 26.-30.8.23

LEEAL TALVIKKI KESKI-NISULA 1 600 €

AMEE 2024 conference

TUTKIMUSAPURAHAT, YHTEENSÄ 19 420 €

SARI HUIKKO-TARVAINEN, 3 000 €

Hyvän lääkärijohtamisen elementit lääkäri-
koulutuksen näkökulmasta.

MARIA HAGNÄS 2 500 €

Lääkäriksi kasvaminen ja itsehavainnointi-
kyvyn kehittyminen lääketieteen opintojen
aikana

HEINI HARVE-RYTSÄLÄ, 1 920 €

Lääkäreille suunnatun stressinhallintakoulu-
tuksen "Hallitse stressiäsi – konkreettisia
työkaluja kokonaisvaltaisen stressinhallinnan
ja resilienssin parantamiseen" vaikuttavuus-
den mittaaminen sykevälivaihtelun avulla

HENRIK NUUTINEN, 5 000 €

Virtuaalitodellisuuden hyödyntäminen lääke-
tieteen peruskoulutuksessa

KATRI SALOKANGAS, 3 000 €

Matkalla yleislääketieteen erikoislääkärin-
koulutukseen

PAULA VEIKKOLAINEN, 4 000 €

Attitudes and capabilities of health care
students towards health care digitalization
and eHealth. Terveysthuollon opiskelijoiden
asenteet ja valmiudet terveydenhuollon digi-
talisoitumista ja sähköisiä työkaluja kohtaan.

TUTKIJAPORTTI MADALTA KYNNYSTÄ TUTKIMUSTYÖN ALOITTAMISEEN

Duodecimin ja Suomen Lääketieteen Säätiön ylläpitämä Tutkijaportti kokoaa yhteen paikkaan kattavasti tietoa, jota syventävien opintojen ja väitöskirjan tekijät tarvitsevat päästäkseen alkuun lääketieteen ja hammaslääketieteen alojen tutkimustyössä.

– Tutkijaportti madaltaa nuorten tutkijoiden kynnystä aloittaa tutkimustyö, säästää aikaa ja parantaa lääketieteellisen tutkimuksen laatua, kun keskeiset asiat on organisoituina ja helposti löydettävissä, sanoo Lääketieteen Säätiön asiamies Jouni Lounasmaa.

Rahastot, joista apurahoja on myönnetty vuonna 2023

APURAHAPÄÄTÖSTEN VALMISTELU

Säätiön apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä: tutkimusryhmän perustajan, palaa-
van tutkijan ja uudet tutkimusavauk-
set -apurahahakemukset arvioi säätiön
apurahavaliokunta. Eka-, kannustus-
ja tutkimusapurahahakemukset arvi-
oi säätiön stipendivaliokunta. Post doc
-hakemukset arvioi post doc -poolin
asiantuntijaryhmä.

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖN RAHASTOT, JOISTA APURAHOJA MYÖNNETTY VUONNA 2023

A. E. Vehmaksen rahasto
Aarno ja Jenny Piponiuksen rahasto
Aino Eerolan rahasto
Alkoholitutkimusrahasto
Anna-Kaisa Nikalin rahasto
Eero Matti Ranisen rahasto
Kliinisen kemian tutkimussäätiön rahasto
Lilljan säätiön rahasto
Lääketehtas Orionin tieteellinen tutkimusrahasto
Maija ja Matti Vaskion rahasto
Niilo ja Liisa Koivikon rahasto
Paavo ja Veikko Pirilän rahasto
Risto Pelkosen rahasto
Roland, Marita ja Patricia Freundin rahasto
Sinikka ja Seppo Heikkilän rahasto
Suomen Lääketieteen Säätiön kantarahasto
Tauno Putkosen rahasto
Teemu Pohjanpellon rahasto
Vieno Mirjam Rissasen rahasto
Winthrop lääkeyhtymän tutkimusrahasto
Pohjolan lääketieteen palkinto ko. nimikkorahastosta
Post doc -poolin apurahat Lääketieteen Säätiön kantarahastosta

LÄÄKÄRISEURA DUODECIMIN KANNUSTUSAPURAHAT

Viktor Fagerströmin rahasto
Aini Nevanderin rahasto
Aino ja Akseli Koskimiehen rahasto
Gust. Rud. Idmanin rahasto

POHJOLA-PALKINTO

Geriatrian ja vanhuus-tutkimuksen edistäjä

Pohjolan lääketieteen palkinto myönnettiin tammikuussa 2023 professori Timo Strandbergille. Hän on tehnyt uraauurtavaa työtä geriatrian ja vanhuustutkimuksen eteen.

EMERITUSPROFESSORI LKT Timo Strandberg on yksi Euroopan arvostetuimmista geriatreista. Hän on vuosikymmeniä tehnyt korkeatasoista geriatrian tutkimusta ja kehittänyt alan opetusta. Hän on

edistänyt vanhuustutkimuksen asemaa monin tavoin, esimerkiksi oppikirjamateriaalin tuottajana, tieteen popularisoijana ja aktiivisena mielipidevaikuttajana mediassa.

”Mediassa usein keskitytään tarkastelemaan vanhuuden ikävämpiä puolia. Todellisuus pitää kuitenkin sisällään paljon muutakin, ja nimenomaan vanhuustutkimuksen keinoin voimme vaikuttaa vanhuusiän hyvinvointiin”, Strandberg sanoo.

Tutkimuksissaan Stranberg on muun muassa tuonut vastauksia vanhenevan yhteiskunnan keskeiseen kysymykseen, miten toimintakykyä voidaan parhaiten säilyttää mahdollisimman myöhäiseen ikään.

“Olen erittäin iloinen ja yllättynyt tästä palkinnosta. Koen sen myös suurena arvostuksen osoituksena geriatrian erikoisalaa kohtaan ja

siksikin otan tämän palkinnon suurella kunnioituksella vastaan”, Strandberg sanoo.

Säätiön jakama 20 000 euron suuruinen palkinto myönnetään suomalaiselle lääkäri- le huomattavasta kansallisesta ja kansainvälisestä elämäntyöstä lääketieteen alalla. Palkinto pohjautuu Pohjola-yhtiöiden Suomen Lääketieteen Säätiölle tekemään lahjoitukseen.

Viimeisimmät Pohjolan lääketieteen palkinnon saajat

2023 Professori **Timo Strandberg**
2022 Professori **Helena Kääriäinen**
2021 Professori **Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi**
2020 Professori **Eija Kalso**
2019 Professori **Markku Mäki**
2018 Professori **Marjukka Mäkelä**
2017 Professori **Markku S. Nieminen**
2016 Dosentti **Aarno Kari**
2015 Professori **Matti Uusitupa**

2014 Professori **Inkeri Elomaa**
2013 Professori **Martti Kekomäki**
2012 Professori **Marja-Riitta Taskinen**
2011 Pääjohtaja **Vappu Taipale**
2010 Professori **Jussi Huttunen**
2009 Professori **Hilkka Soininen**

Lue lisää aiheesta kotivuillamme
www.laaketieteensaatio.fi

Joulukeräys 2023

*Lahja
terveydelle*

Lahjoitus Suomen Lääketieteen Säätiölle on lahja koko Suomen kansalle, sillä suomalais-ta lääketieteellistä tutkimusta tehdään meistä jokaisen hyväksi.

Lahjoittamalla esimerkiksi yrityksen jou-lutervehdyksiin varatut rahat Suomen Lää- ketieteen Säätiön joulukeräykseen, tuet suo-

malaista lääketieteen tutkimusta. Kaikki lahjoitukset ohjataan lyhentämättöminä lää- ketieteen tutkijoille ja opiskelijoille apuraho- jen muodossa. Keräykseen lahjoittaneet yri- tykset saavat sähköpostilla linkin, josta voivat ladata käyttöönsä valmiit viestintämateriaalit.

Lue lisää: www.laaketieteensaatio.fi

Voit ohjata tukesi itsellesi tärkeään kohteeseen.

Jokainen lahjoitus on meille tärkeä. Voit tehdä yleislahjoituksen tai valita, mille lääketieteen alalle haluat lahjoituksesi kohdentaa.

Voit tehdä lahjoituksen Suomen Lääketieteen Säätiön

lahjoituskaupassa osoitteessa www.laaketieteensaatio.fi/lahjoitukset. Lahjoitussivuston kautta voit ohjata tukesi itsellesi tärkeään kohteeseen valitsemalla, mitä lääketieteen tutkimusalaa haluat tukea.

Keuhkosairaudet

Auta hengittämään helpommin

Ihotaudit

Ihotauti ulottuu pintaa syvemmälle

Tartuntatautien tutkimus

Ratkaisuja epidemioihin ja vieraita mikrobeja vastaan

Kansanterveystyö

Suomalaisten terveyden tueksi

Silmäkirurgia

Kirkasta monen maailma

Lääketieteen teknologia

Innovaatioita terveyden hyväksi

Syöpätaudit

Joka kolmas suomalainen kokee syövän elinaikanaan

Lasten- tai nuortenpsykiatria

Tukea mielenterveydelle

Sydän- ja verisuonitaudit

Pidä yllä elämän sykettä

Lääketutkimus

Parannuskeinoja nykyisiin ja tuleviin sairauksiin

Yleislahjoitus lääketieteen tutkimukseen

Tutkimus turvaa tulevaisuuden

